

Abstrakt

mgr Jędrzej Maciejewski

tytuł rozprawy: Wpływ jednolitych cen na krajowe rynki książki w Europie

Przedmiotem badawczym jest zbadanie wpływu jednolitych cen książki na wybrane rynki książki w Europie: w krajach Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego i w Szwajcarii.

Jednolite ceny książek obowiązują na większości rynków Europy Zachodniej. Wprowadzone zostały na podstawie przepisów ustawowych na przełomie XX i XXI w. (choć w Hiszpanii już w 1975 r., a we Francji w 1981 r.). Funkcjonowały równolegle obok rynków, na których podobnych uregulowań brak, gdyż zostały zniesione (który to los spotkał porozumienia branżowe w Wielkiej Brytanii i Irlandii w połowie lat 90. XX w. lub w Szwecji i Finlandii już na początku lat 70. XX w.), lub też nigdy nie zostały wprowadzone (co dotyczy głównie państw Europy Środkowowschodniej), co powoduje, że żadne odgórne regulacje nie wpływają na kształtowanie cen książek w poszczególnych kanałach sprzedaży. Jednolite ceny książek przewidują ustalenie na okres od 6 do 24 miesięcy ceny książki przez wydawcę lub importera, która następnie obowiązuje wszystkich sprzedawców książek.

Praca doktorska składa się z dwóch zasadniczych części – teoretycznej i analitycznej. W części teoretycznej przedstawione zostały specyfika rynku książki oraz teorie ekonomiczne odnoszące się do książek jako dóbr kultury, rynku książki i jednolitych cen książek, jak również wpływ przemian technologicznych na rynki książki. Następnie analizie i opisowi poddano wybrane rynki książki w Europie.

W części badawczej weryfikacji poddane są dwie hipotezy:

H1: Jednolite ceny na krajowych rynkach książki wpływają na liczbę księgarń stacjonarnych, przychody rynku wydawniczego, poziom rozwoju alternatywnych kanałów sprzedaży książek i poziom dominacji pojedynczych pośredników;

H2: Przemiany technologiczne nie podważają zasadności dalszego stosowania jednolitych cen na rynkach książki, ale dodatkowo je uzasadniają jako instrument chroniący różnorodność rynku i książki jako dobra kultury – zarówno w Europie, jak i w Polsce.

Weryfikacja hipotezy H1 wiąże się z analizą rzeczywistości zastanej i opiera się na porównaniu liczby księgarń stacjonarnych, wydawanych tytułów książek i przychodów sektora wydawniczego, poziomu cen książek czy rozwoju alternatywnych kanałów sprzedaży w dwóch grupach państw, na które składają się odpowiednio kraje, w których obowiązują jednolite ceny książek i kraje, w których takich regulacji nie ma, poprzez zebranie i analizę ilościową danych przy wykorzystaniu metod statystycznych.

Z uwagi jednak na postępujące na rynku książki przemiany technologiczne przywołana wyżej analiza nie zamyka tematu, co powoduje, że niezbędne jest zweryfikowanie hipotezy H2, która wiąże się z próbą antycypacji wpływu jednolitych cen książek na krajowe rynki książki w Europie w przyszłości. Opiera się ona na ocenie efektywności systemu jednolitych cen książek i ocenie zasadności dalszego jego stosowania w Europie, co pozwala na przedstawienie rekomendacji w zakresie jego modyfikacji. Towarzyszy im ocena wprowadzenia jednolitych cen książek w Polsce.